

**TARTUMAA
KAMBJA VALLAVALITSUS**

Tartumaa Keskkonnateenistus
Aleksandri 14
51004 Tartu

Teie 28.04.2008 nr 41-11-3/44024-7

Meie 26.09.2008 nr 15-18/309-2

Kambja järve saneerimisprojekti KMH aruanne

Esitame Teile parandatud allkirjastatud KMH aruande.

Lugupidamisega

Ivar Tedrema
vallavanem

Taivo Prants 7416207

SAABUNUD
Tartumaa keskkonnateenistusse
nr 44024-8
"29" 09 _____ 2008

Vastused Kambja järve saneerimisprojekti KMH aruande eelnõu kohta esitatud märkustele

Tartumaa Keskkonnateenistuse esindaja Ivo Ojamäe esitas kirja nr 41-11-3/44024-7 vahetult enne KMH aruande avaliku arutelu koosoleku algust. Seepärast polnud võimalik kirjas toodud märkusi käsitleda koosolekul, vaid vastused toodud märkustele antakse käesolevas kirjas ning kirja tekst on lisatud aruandesse omaette struktuurse osana. Vastused antakse märkuste esitamise järjekorras märkusi ümber trükkimata.

- 1) Joonised 3 ja 5, mis on kõnesoleva projekti joonised, lisatakse KMH aruande lõppversiooni omaette lehtedel.
- 2) Riigi omanduses oleva reservmaa kasutamine muda ladestuskohana on asjaajamise staadiumis. Kambja vallavolikogu võttis 1. novembril 2007.a. vastuse otsuse nr 141, et taotleda munitsipaalomandisse maareformi seaduse § 28 lõike 2 alusel Kambja vallas Kambja aleviku põhjapiiril asuv maaüksus kogupinnaga 10,1 ha sihtotstarbega 15% transpordimaa ja 85% tootmismaa. Käesolevaks ajaks ei ole vallavalitsus saanud vastust Maa-ametist. Juhul kui riik keeldub maa andmisest munitsipaalomandisse, siis esitatakse taotlus maa ajutiseks kasutamiseks järvest välja võetava sette ajutiseks ladustamiseks. Juhul kui sellega ka riik ei nõustu, siis kasutatakse ladustusalana valla biopuhasti maaüksust, kus on piisavalt suur vaba maa-ala. Keskkonnamõju hindamise seisukohalt ei ole takistusi setete ladustamiseks viimasena märgitud alale. Kuid saneerimistöde tegemine muutub kallimaks, sest biopuhasti maaüksus paikneb kaugemal kui praeguseks välja valitud ala.
- 3) Täiendus on lisatud aruande osasse 5.1.
- 4) Juhul kui eemaldatakse järvest ka vabaveelise ala põhjasete, rajatakse järve kaldale, st veekoguga piirnevale alale üksnes vahetiik. Selitid (tahendusväljakud) ei paikne veekoguäärsele alale. Vahetiigi, mille sügavus on kuni 2 meetrit, nõlvus 1 : 2, pindala 600 m² rajamine ei põhjusta kahjustusi veekoguäärsele alale. Vahetiik kui ajutine rajatis ei põhjusta tema asukohas kahjustusi saneerimise ajal ega pärast saneerimistöde tegemist. Õigusaktidega pole keelatud veekoguäärsele alale veekogu seisundit parandava ajutise rajatise püstitamine. Kuna käesolevas KMH aruandes soovitatakse avaveelise ala puhastamisest loobuda, siis sel juhul ei rajata ka ajutist vahetiiki.
- 5) Kuigi Kambja järv ei kuulu avalikult kasutatavate veekogude hulka, on sisuliselt tegemist veekoguga, mis on olulise avaliku tähtsusega. Tartumaa Keskkonnateenistus peaks tegema ettepaneku lülitada järv avalikult kasutatavate veekogude nimekirja. Oleme seisukohal, et sedavõrd olulise avaliku kasutusega järve kallas peaks olema piki veepiiri liikumiseks vaba. KMH aruande tekstis on tehtud vastav muudatus – liikumine kallasarjal on asendatud sõnastusega liikumine järve kaldal piki veepiiri.
- 6) Tegemist on trükiveega – sõna rannajärv asemel peab olema lihtsalt järv. Viga on tekstis parandatud.

7) Kalastiku seisundi käsitus on KMH aruandesse lisatud osas 5.2. Keskkonnaekspert Nikolai Laanetu kokkuvõtte saneerimise mõjust järve kalastikule on järgmine: „Järve tervendamine on igati tervitatav ja kalastiku praegune koosseis ei vaja kaitset, pigem on vajalik see peale järve saneerimist tasakaalustada röövtoiduliste kalade, esmajoones haugi sissetoomisega, kes piiraks, õigemini tarvitaks ära ühe osa kogre poolt toodetud bioproduktioonist. See looks paremad võimalused ka teiste kalaliikide arenguks.”

8) Märkus koosneb kahest osast: a) setetest vabanevate toitainete mõju selgitamine ning b) ärajuhitava vee mõju Tatra jõe. Seetõttu antakse vastused ka eraldi.

8a) Settest vabanevate toitainete mõju puudumist tööde järgselt Kambja järvele on vaja pikemalt selgitada, sest nähtavasti ei ole täielikult mõistetud saneerimise eesmärki. Saneerimise eesmärgiks on eemaldada järvest toitaineterikkad setted, esmajoones õõtsikualalt. Uuringuandmed näitavad, et just õõtsikuala läbinud vesi on halva kvaliteediga. Olukorda on põhjalikult selgitatud osades 3.1 ja 3.2. Kui saneerimise tulemusena eemaldatakse õõtsikuala setted, siis ei ole enam põhjust, mis halvendaks veekogu veekvaliteeti! Kui avaveelisel alal jätta ca 0.5 m paksune põhjasete eemaldamata, siis jäävad vee omadused samasuguseks kui praegu avaveelisel alal – st tüüpiliseks eutroofsele järvele. Kui ka avaveelise ala setted eemaldada, siis võib järve hüdrobioloogiline tüüp aeglaselt ka muutuda, kuid seda pole vaja eesmärgiks seada. Eutroofsete järvede hulka kuulub Eesti järvedest 36–37 % ja seda tüüpi järved on laialdaselt levinud Lõuna-Eesti künklikus maastikus. Seega saneerimise järgselt ei saa olla settest vabanevate toitainete mõju järvele, sest õõtsikuala setted eemaldatakse ning vabaveelise ala setete mõju jääb endiseks ehk mitteoluliseks.

8b) Aruandesse on lisatud täiendav osa 5.3 Ärajuhitava heitvee mõju Tatra jõe, kus arvutuste tulemusena selgub, et mõju ei ole oluline.

9) Tegemist on kolme küsimusega:

- a) järve seire tööde tegemise ajal;
- b) seire pärast tööde tegemist;
- c) seire veekvaliteedi klassi hindamiseks.

9a) Saneerimistöõde tegemise ajal on soovitatav võtta veeproovid järve avaveelise ala põhja-, kesk- ja lõunaosast ning määrata järgmised näitajad: temperatuur, lahustunud O₂, pH, heljum, NH₄, Nüld ja Püld.

9b) Pärast tööde tegemist järgmisel aastal määrata samad näitajad, mis tööde tegemise ajal: temperatuur, lahustunud O₂, pH, heljum, NH₄, Nüld ja Püld. Proovid võtta järgmistest kohtadest: lõunaosa, keskosa ning põhjaosa väljavoolu lähedalt.

9c) Veekvaliteedi klassi määramiseks ei ole vaja täiendavalt võtta veeproove, vaid selleks piisab tööde tegemise järel võetud proovide analüüstitulemuste võrdlemisest EL Vee raamdirektiiviga kehtestatud näitajate osas.

KMH aruande osas **8. Keskkonnaseire vajalikkus** on tehtud vastavad muudatused.

10) Puudub vajadus täiendava selgituse lisamiseks seiretingimuste osas, sest seda teemat on käsitletud eespool. KMH aruandes on hinnatud kavandatava tegevusega seotud keskkonnamõju ja näidatud, et kavandatav tegevus on positiivse mõjuga – Kambja järve kvaliteediklass võib muutuda ühe ühiku võrra paremuse suunas.

Setete ladustamise osas jääme seisukohale, et see ei ole olulise keskkonnamõjuga tegevus. Olulise mõjuga tegevuseks on järve süvendamine ning settetiigist vee ärajuhtimine (viimane juhul kui ärajuhitava vee heljumisisaldus ületab 40 mg/l). Keskkonnamõju hindamise ja

keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6. lg 3 kohaselt otsustaja teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud valdkondades kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõju olulisuse kohta. Kambja järvest väljavõetava sette ladustamisloa annab Kambja vallavalitsus. Saneerimisprojekti ning KMH aruande läbivaatamisel Kambja vallavalitsus ei ole sette ladustamist lugenud olulise keskkonnamõjuga tegevuseks.

11) Aruandes on õõtsiku eemaldamist käsitletud piisava põhjalikkusega. Võrreldes muda ärapumpamisega avaveelise ala põhjast on õõtsiku eemaldamine keskkonnale suhteliselt väikese mõjuga ning käesoleval juhul olulise positiivse tulemiga – Kambja järve kvaliteediklassi muutus on prognoositav ühe ühiku võrra. Täiendavalt on Tartumaa Keskkonnateenistusel võimalik tutvuda õõtsiku eemaldamise tehnoloogiaga saneerimisprojekti vahendusel, mis esitatakse tutvumiseks koos heakskiitmiseks esitatava KMH aruandega. Aruande sissejuhatuses viimases lõigus on kirjutatud: „*KMH aruandes ei ole dubleerivalt esitatud enamikke neid materjale, peamiselt selgitusi ja faktilisi andmeid, mis on toodud projekti koosseisus.*“

12) Aruandes on selgelt esitatud (mitmes kohas) tööde eeldatav tagajärg – Kambja järve kvaliteediklassi paranemine ühe ühiku võrra! See ongi keskkonnakaitse eesmärk ehk põhjendus, miks taolist tööd on vaja teha. Aruande sisaldab § 20 lg 1 p 4 ja 5 tähenduses vajalikke osasid – hinnatud on kavandatava tegevuse ja selle reaalselt alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasnevaid tagajärgi ning prognoosimeetodiks on olnud kvantitatiivne ja kvalitatiivne võrdlusanalüüs.

13) Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS) ei sätesta nõudeid KMH aruande struktuuri kohta. Mistahes teemat ei pea käsitlema tingimata omaette peatükina, vaid see võib olla esitatud mistahes struktuurses osas, kuid mõistagi loogiliselt sobivas kohas.

A) KeHJS § 20 lg 1 p 8 on sõnastatud järgmiselt: *hindab loodusvara kasutamise otstarbekust ning kavandatava tegevuse ja selle reaalselt alternatiivsete võimaluste vastavust säästva arengu põhimõtetele.* Kambja järve põhjasete ning õõtsikut moodustav materjal ei ole kuulutatud loodusvaraks, siis puudub vajadus hinnata kavandatava tegevuse mõju loodusvara kasutamise otstarbekusele ning sellest tulenevalt säästva arengu põhimõtetele.

B) KeHJS § 20 lg 1 p 10 on sõnastatud järgmiselt: *esitab ülevaate keskkonnamõju hindamise, avalikkuse kaasamise ning piiriülese keskkonnamõju hindamise korral konsultatsioonide tulemuste kohta.* Keskkonnamõju hindamise korraldamisest ning avalikkuse kaasamisest on antud ülevaate peatükis **1. KMH korraldamine**. Piiriülest keskkonnamõju kavandatava tegevusega ei kaasne, sest Tartumaa Keskkonnateenistuse poolt heaks kiidetud KMH programmis piiriülese mõju avaldumist ei ole märgitud.

C) KeHJS § 20 lg 1 p 11 on sõnastatud järgmiselt: *käsitleb vajaduse korral raskusi, mis ilmnesid keskkonnamõju hindamisel ja aruande koostamisel.* Kuna hindamisel ja aruande koostamisel raskusi ei esinenud, siis puudub vajadus seda teemat käsitleda.

Tartumaa Keskkonnateenistuse kirjas esitatud nõuet, et lisada aruandele kõik avalikustamisega seotud materjalid, sh ajaleheteaded ei saa pidada põhjendatuks. Vajaduse korral saab KMH järelevalvaja kontrollida teadete avaldamist ajalehes ning Ametlikes Teadaannetes, sest tegemist on avalikult kättesaadavate infoallikatega.

Arvo Järvet,
tekstis nimetatud KMH juhtekspert